

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

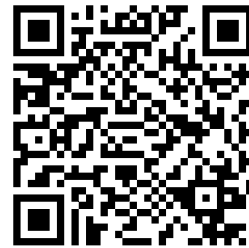
Державний обліковий номер: 0826U001022

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борсук Валерій Олексійович

2. Valerii Borsuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: доктор філософії у галузі права

Дата захисту: 11-04-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Чемеровецький районний суд Хмельницької області

Код за ЄДРПОУ: 02887125

Місцезнаходження: вул. Центральна, смт. Чемерівці, Кам'янець-Подільський р-н., 31600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 79

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.47.31

Тема дисертації:

1. Позбавлення батьківських прав у сімейному праві
2. Deprivation of parental rights in family law

Реферат:

1. Дисертацію присвячено позбавленню батьківських прав у сімейному праві. Розкрито розвиток національного законодавства щодо позбавлення батьківських прав. Визначено місце позбавлення батьківських прав у системі санкцій в сімейному праві, а також визначено місце сімейно-правових санкцій, що можуть застосовуватися до матері, батька, в структурі Сімейного кодексу України. Сформульовано авторське бачення «позбавлення батьківських прав у сімейному праві», що є санкцією, що застосовується судом у встановлених законом випадках до матері, батька (позбавлення матері, батька батьківських прав), усиновлювача, який був записаний матір'ю, батьком усиновленої ним дитини (позбавлення усиновлювача батьківських прав), які не виконують батьківських обов'язків, унаслідок якої втрачається правовий зв'язок між батьком, матір'ю та дитиною чи між усиновлювачем, який був записаний матір'ю, батьком усиновленої ним дитини і самою дитиною. Обґрунтовано, що позбавлення батьківських прав у сімейному праві доцільно

розглядати в таких аспектах: а) як складник норми сімейного права, що встановлює санкцію особистого немайнового характеру за невиконання матір'ю, батьком, усиновлювачем, який був записаний матір'ю, батьком усиновленої ним дитини, своїх батьківських обов'язків (статичний аспект); б) як сімейно-правову санкцію особистого немайнового характеру, що застосовується судом до матері, батька, усиновлювача, який був записаний матір'ю, батьком усиновленої ним дитини, як правовий наслідок невиконання нею, ним батьківських обов'язків (динамічний аспект). Обґрунтовано, що в законі має бути невичерпний (відкритий), а не навпаки вичерпний (закритий), перелік підстав позбавлення батьківських прав, зокрема, встановити, що матір, батько можуть бути позбавлені батьківських прав з інших підстав, що мають істотне значення, зокрема, її, його поведінка не є правозгідною, суперечить моральним засадам суспільства. Дістали розвитку наукові положення про доцільність законодавчого розмежування підстав і порядку позбавлення батьківських прав. Доведено, що лише в ч. 1 ст. 164 Сімейного кодексу України, що має назву «Позбавлення батьківських прав», ідеться про систему підстав позбавлення батьківських прав, а в інших приписах цієї статті, зокрема, в ч. ч. 2, 3, 4, 5 і 6, ідеться про порядок позбавлення таких сімейних прав. Розглянуто своєрідні підходи зарубіжних законодавців щодо підстав та порядку позбавлення батьківських прав та подібних до нього інститутів сімейного права. Визначено поняття права на подання позову про позбавлення батьківських прав. Досліджено поняття «заява про надання права на побачення з дитиною» як цивільний процесуальний документ, з яким матір, батько, які позбавлені батьківських прав, звертаються до суду для уможливлення побачень зі своєю дитиною. Сформульовано поняття «надання права на побачення з дитиною матері, батькові, які позбавлені батьківських прав» як надання в судовому порядку можливості разових і періодичних побачень з дитиною матері, батькові, які позбавлені батьківських прав, у присутності іншої особи, що позитивно вплине на життя, здоров'я та моральне виховання дитини. Доведено, що для максимального врахування прав та інтересів дитини на законодавчому рівні доцільно встановити альтернативу: або державний виконавець, або приватний виконавець має здійснювати примусове виконання рішень про встановлення побачення з нею або усунення перешкод у побаченні з дитиною. Запропоновано власну дефініцію «влаштування дитини, батьки якої позбавлені батьківських прав». Обґрунтовано, що до наукового сімейно-правового обігу варто запровадити термін «безповоротність поновлення батьківських прав». Поняття безповоротності поновлення батьківських прав визначено як неможливість відновлення втрачених батьківських прав матері, батька, усиновлювача у випадках, установлених законом. Запропоновано дефініцію «поновлення батьківських прав у сімейному праві». Автором визначено поняття «поновлення усиновлювача батьківських прав».

2. The thesis is devoted to the deprivation of parental rights in family law. It reveals the development of national legislation regarding the deprivation of parental rights. The study defines the place of deprivation of parental rights within the system of sanctions in family law, as well as the position of family law sanctions applicable to mothers and fathers within the structure of the Family Code of Ukraine. The author's vision of "deprivation of parental rights in family law" is formulated, which is a sanction applied by a court in cases established by law to a mother, father (deprivation of parental rights), the adoptive parent who was recorded as the mother, the father of the child adopted by him (deprivation of the adoptive parent of parental rights) who do not fulfill parental duties, as a result of which the legal relationship between the father, mother and the child or between the adoptive parent who was recorded as the mother, the father of the child adopted by him and the child himself is lost: a) as a component of a family law norm that establishes a personal non-property sanction for failure to fulfill parental duties by a mother, father, adoptive parent, who was recorded as the mother, father of the child adopted by him (static aspect); b) as a family law sanction of a personal non-property nature, applied by the court to a mother, father, adoptive parent, who was recorded as the mother, father of the child adopted by him, as a legal consequence of her failure to fulfill parental duties (dynamic aspect). It is justified that the law should contain an inexhaustible (opened), and not, on the contrary, an exhaustive (closed), list of grounds for deprivation of parental rights, in particular, establish that the mother, father may be deprived of parental rights on other grounds that are of significant importance, in particular, her, his behavior is not lawful, contradicts the moral principles of society. Scientific provisions on the expediency of legislative delimitation of the grounds and procedure for deprivation of

parental rights have been developed. It has been proven that only Part 1 of Article 164 of the Family Code of Ukraine, entitled “Deprivation of Parental Rights”, refers to the system of grounds for deprivation of parental rights, and other provisions of this article, in particular, in Parts 2, 3, 4, 5 and 6, refer to the procedure for deprivation of such family rights. The peculiar approaches of foreign legislators to the grounds and procedure for deprivation of parental rights and similar institutions of family law have been considered. The concept of the right to file a lawsuit for deprivation of parental rights has been defined. The concept of “application for granting the right to visit a child” has been defined as a civil procedural document with which a mother or father deprived of parental rights applies to the court to enable visits with their child. The concept of “granting the right to visit a child to a mother or father deprived of parental rights” is formulated as the provision in court of the possibility of one-time and periodic visits with a child to a mother or father deprived of parental rights in the presence of another person, which will positively affect the life, health and moral upbringing of the child. It is proved that in order to take into account the rights and interests of the child to the maximum extent at the legislative level, it is advisable to establish an alternative: either a state executor or a private executor should carry out compulsory execution of decisions on establishing a visit with her or removing obstacles to visiting the child. Our own definition of “placement of a child whose parents are deprived of parental rights” is proposed.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Борсук В. Досвід правового регулювання позбавлення батьківських прав за законодавством Молдови та окремих держав Європейського Союзу. Актуальні проблеми правознавства. 2022. №3 (31). С. 95-100.
- Борсук В. Правові підстави позбавлення батьківських прав: питання теорії та практики. Knowledge, Education, Law, Management. 2023. №5 (57). С. 129-134
- Борсук В. О. Безповоротність поновлення батьківських прав та поновлення таких сімейних прав. Наше право. 2025. №3. С. 141-146.
- Борсук В. О. Парадигма позбавлення батьківських прав у сімейному праві України. 2025. №17. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. URL: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2025-17-01-10>.

Наукова (науково-технічна) продукція: пропозиції до удосконалення національного законодавства

Соціально-економічна спрямованість: удосконалення національного законодавства

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U000103 0124U002539

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сердечна Ірина Леонідівна

2. Iryna L. Serdechna

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Менджул Марія Василівна

2. Mariia V. Mendzhul

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3893-4402

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернега Віталій Миколайович

2. Cherneha Vitalii M.

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний економічний університет імені
Вадима Гетьмана

Код за ЄДРПОУ: 02070884

Місцезнаходження: просп. Берестейський (Перемоги), Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Якимчук Світлана Олексіївна

2. Svetlana Yakymchuk

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені
Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Анікіна Галина Володимирівна

2. Galina Anikina

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені
Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Гринько Світлана Дмитрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Гринько Світлана Дмитрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Черняк Олена Юріївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна